

DI: 34451

RAPPORTAGE

ADVIESGROEP

NOORDZEE

AAN DIRECTIERAAD RWS

SEPTEMBER 1981

RIJKSWATERSTAAT

Directie Noordzee

Bibliotheek en Documentatie

Signatuur: C712

Ref. nr.:
stamboeknr.: 1972

INHOUDSOPGAVE

- HOOFDSTUK I INLEIDING EN PROBLEEMSTELLING
- 1.1 Noordzeetaken algemeen
 - 1.2 Noordzeeproblematiek m.b.t. de Rijkswaterstaat
- HOOFDSTUK II INSTELLING EN AANPAK ADVIESGROEP
- 2.1 Instelling en opdrachtformulering
 - 2.2 Overwegingen directieraad (DR)
 - 2.3 Aanpak
- HOOFDSTUK III HUIDIGE SITUATIE
- 3.1 Indeling RWS-taken
 - 3.2 Bestuurlijke en technisch/operationele taken
 - 3.3 Onderzoek en adviestaken
 - 3.4 Overzicht huidige situatie; naar taken, gebieden en uitvoerende directies
- HOOFDSTUK IV KEUZE VARIANTEN
- 4.1 inleiding
 - 4.2 Variantkeuze t.a.v. bestuurlijke taken
 - 4.3 Variantkeuze t.a.v. operationele taken
 - 4.4 Variantkeuze t.a.v. onderzoek/advies
 - 4.4.1 Begripsomschrijving (definities)
 - 4.4.2 Bilderberg-model t.o.v. huidige situatie
 - 4.4.3 Overzicht varianten onderzoek/advies + schematische weergave
 - 4.5 Samenvatting keuze 5 varianten (A, B, C₁, C₂, C₃.)
- HOOFDSTUK V BESCHRIJVING EN OVERWEGINGEN PER VARIANT
- 5.1 Inleiding
 - 5.2 VARIANT A.
 - 5.2.1 Omschrijving
 - 5.2.2 Huidige situatie
 - 5.2.3 Organisatorische consequenties
 - 5.2.4 Overwegingen
 - 5.2.5 Conclusie
 - 5.3 VARIANT B.
 - 5.3.1 Omschrijving
 - 5.3.2 Huidige situatie
 - 5.3.3 Organisatorische consequenties
 - 5.3.4 Overwegingen
 - 5.3.5 Conclusie

5.4 VARIANT C₁

5.4.1 Omschrijving

5.4.2 Huidige situatie

5.4.3 Organisatorische consequenties

5.4.4 Overwegingen

5.4.5 Conclusie

5.5 VARIANT C₂

5.5.1 Omschrijving

5.5.2 Huidige situatie

5.5.3 Organisatorische consequenties

5.5.4 Overwegingen

5.5.5 Subvarianten

5.5.6 Conclusies

5.6 VARIANT C₃

5.6.1 Omschrijving

5.6.2 Overwegingen en conclusie

HOOFDSTUK VI AANBEVELINGEN EN CONCLUSIES

6.1 Aanbevelingen

6.2 Relatie probleemstelling met aanbevolen model

6.3 Verdere voortgang

HOOFDSTUK VII EPILOOG (indicatieve visie directieraad)

7.1 Achtergronden

7.2 Overwegingen/trend directieraad behandeling

7.3 Input voor het drieluik

7.4 Interimoplossing

bijlage 1 Brief van DG RWS aan Minister inzake 'Besluitvorming
toekomst Deltadienst', dd 13 april 1981 nr. 0-21271

bijlage 2 Verdeling projectgericht en algemeen onderzoek alsmede
beheersmetingen over betrokken directies, conform de
aanbevelingen van de adviesgroep.

bijlage 3 Overzicht huidige capaciteitsinzet op de zoute
getijwateren. (gegevens over 1980 van Noordzee,
WaWa, RIZA, Deltadienst).

I INLEIDING EN PROBLEEMSTELLING

1.1 Noordzeetaken/algemeen

Rijkszaak. Bij een beschouwing van de taakstructuur van de Rijkswaterstaat in het kust- en zeegebied is het nuttig zich voor ogen te houden dat de Noordzeeproblematiek een Rijkszaak is die verder gaat dan de departementstaak van Verkeer en Waterstaat. In kort bestek kan de plaats van het RWS-aandeel in het totaal van de Rijksbemoeienis met het Noordzeegebeuren als volgt worden gemarkeerd.

Nederland heeft als kuststaat ten aanzien van de territoriale zee en het Nederlandse deel van het Continentale Plat (NDCP) een bestuurlijke en deels uitvoerende taak.

De zich uitbreidende activiteiten op de Noordzee noodzaken tot een overheidsbemoeiing waarbij vele departementen zijn betrokken. De bemoeiingen betreffen in het bijzonder de gebruiksfuncties: scheepvaart, visserij, olie- en gaswinning, zand- en grindwinning, lozing en dumping van afvalstoffen, kustverdediging, landaanwinning, voorziening in militaire oefengebieden. De belangrijkste facetten waaraan deze gebruiksfuncties worden getoetst, zijn: economie, ruimtelijke ordening, milieu, sociaalculturele aangelegenheden en internationale betrekkingen.

Vele van deze gebruiksfuncties en toetsingsfacetten vertonen onderlinge samenhang en stellen derhalve voorwaarden aan elkaar. Het streven is er op gericht te komen tot een zodanige onderlinge afstemming van het beleid van de rijksoverheid ter zee, dat de hinder die de verschillende gebruiksfuncties elkaar en het zeemilieu berokkenen, zo gering mogelijk is.

Het departement van Verkeer en Waterstaat neemt een bijzondere positie in voor wat betreft de coördinatie van het beleid doordat de minister van Verkeer en Waterstaat is aangewezen als coördinerend bewindsman. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het optreden van de minister van Verkeer en Waterstaat in de Ministeriële Commissie voor Noordzee aangelegenheden (MICONA) en het door de Rijkswaterstaat voor het departement vervulde lidmaatschap, tevens secretarisfunctie in de Interdepartementale Coördinatiecommissie voor Noordzee-aangelegenheden (ICONA).

De Rijkswaterstaat heeft binnen het departement van Verkeer en Waterstaat van oudsher bemoeiing gehad met de Noordzee wegens de taken in de verdediging van het land tegen het water. Deze taken ondergingen in het kader van de geschetste intensivering van het overheidsoptreden allengs verbreding. Wegens de daarmee samenhangende behoefte werd veel verricht op het terrein van beleids- onderbouwend technisch-wetenschappelijk onderzoek.

In de volgende paragrafen wordt de Noordzeeproblematiek nader be- zien met de taakuitoefening door de RWS als invalshoek.

1.2 Noordzeeproblematiek met betrekking tot de RWS structuur

Ontstaan directie Noordzee. Tot in het begin van de jaren zeventig werden de RWS-taken zowel in het kust- als in het zeegebied uit- geoefend door de aangrenzende regionale directies. Deze directies beschikten voor het merendeel over eigen doorgaans kleine en hoofdzakelijk op de kustwateren gerichte studiediensten. Met de toenemende activiteiten op het Continentaal plat, voor een groot deel als gevolg van de opsporing van delfstoffen in volle zee en de aanvoer van olie in tankers van immer groeiende afmetingen, manifesteerde zich steeds duidelijker een leemte in het waterstaat- kundig beheer van het Nederland regarderende deel van de Noordzee. Dit heeft in 1971 geleid tot het instellen van een afzonderlijke directie die op het NDCP werd belast met de behandeling van "wa- terstaatsaangelegenheden" ¹⁾ zoals die worden genoemd in het Organiek Besluit RWS (KB van 14 januari 1971) dan wel hun grond- slag vinden in verschillende wetten en besluiten.

Bij de instelling van de nieuwe directie stond een op de zee ge- richtte dienst voor ogen die zich analoog aan de bestaande regi- onale (op het land gerichte) directies zou bezighouden met beheers- en bestuurszaken alsmede met de voorbereiding en uitvoering van werken. Niettemin deden er zich direct vanaf het moment van haar ontstaan enkele belangrijke verschillen voor ten opzichte van de landdirecties namelijk:

- een bestuurlijke indeling naar lagere overheden ontbrak (en ont- breekt);
- over het gedrag van de zee zowel voor wat betreft het water als de zeebodem ontbrak de voor een goed beheer benodigde kennis;
- de binnen de RWS relevante technisch/wetenschappelijke diensten

1) Deze worden nader omschreven in hoofdstuk II.

waren op dat moment niet geëquipeerd om op korte en zelfs middellange termijn te voorzien in de behoefte aan kennis. Als consequentie heeft de directie Noordzee in het eerste decennium van haar bestaan veel gegevensinwinning en onderzoek zelf geïnitieerd en uitgevoerd. Daarbij werd weliswaar samengewerkt met andere instanties zowel binnen als buiten de RWS, maar niettemin is de nieuwe directie gaandeweg een aanzienlijk grotere rol gaan vervullen bij het onderzoek naar en de interpretatie van gegevens dan in de RWS overeenkomstig de "Bilderberg-besluiten" aan een beheersdirectie werd toegedacht.

Scheiding beheer en onderzoek. In aansluiting op de vorige paragraaf wordt in herinnering gebracht dat bij de in 1971 op de Bilderberg gehouden besprekingen van de directieraad werd besloten om bij de structurering van taken een scheiding tot stand te brengen tussen enerzijds de beherende, beleidsvormende en besturende taken van de regionale directies en anderzijds het technisch/wetenschappelijk onderzoek, dat bij specialistische directies en diensten werd gelegd. Hieraan lag ondermeer de gedachte ten grondslag dat door de bestuurlijke indeling van Nederland de regionale directies te klein zijn om zelf technisch/wetenschappelijk onderzoek op het vereiste deskundigheidsniveau aan te vatten. Organisatorisch heeft dit onder meer gevoerd tot het geleidelijk overbrengen van deze "natte" studiediensten naar de directie WaWa onder gelijktijdige concentratie van die studietaak bij de daartoe in de loop van de jaren zeventig ingestelde districten.

Externe ontwikkelingen. Ondertussen stonden de ontwikkelingen met betrekking tot de Noordzeeproblematiek buiten de RWS verre van stil. Enkele factoren, die in dit kader van grote invloed zijn geweest waren:

- de sterk toegenomen belangstelling bij niet onaanzienlijke groepen van de Nederlandse bevolking voor zowel het land- als zeemilieu, alsmede de daarmee samenhangende wetgevende activiteiten (Wet Verontreiniging Zeewater, WVO, Wet Bodemmaterialen Noordzee, Wet bestrijding ongevallen Noordzee);
- de vergrote politieke belangstelling waarvan een voorbeeld te vinden is in de motie Jansen c.s. (d.d. 31-10-'79); in de betreffende motie wordt onder meer gesteld dat: "een fragmentarisch en ad hoc beheer van de Noordzee faalt het hoofd te

bieden aan belangentegenstellingen die steeds groter worden";
- de instelling van een directoraat generaal voor Scheepvaart en
Maritieme zaken binnen het departement van Verkeer en Waterstaat.

Interne ontwikkelingen. Ook binnen de RWS hebben zich in het afgelopen decennium ontwikkelingen voorgedaan, welke in het kader van de taakstructuur op de Noordzee als relevant bestempeld moeten worden.

Met de instelling van het DGSM en de daaraan toebedeelde taken gaat met betrekking tot de scheepvaart het nautisch beheer op de Noordzee (scheepvaartverkeersbeleid en operationele scheepvaartverkeerstaken) over naar het nieuwe directoraat-generaal en blijft bij de directie Noordzee uitsluitend het waterstaatkundig beheer (beleid en operationele zorg voor de infrastructuur van de vaarweg). Verder zal de directie Noordzee, indien de splitsing tussen beheer en onderzoek (Bilderberg 1) consequent wordt doorgevoerd, een niet onaanzienlijk deel van haar huidige onderzoeksactiviteiten over moeten dragen aan de relevante specialistische directies.

De resterende directie Noordzee vormt dan een beperkte, in hoofdzaak "papieren" directie, die in geringe mate voeling kan hebben met het uitgestrekte beheersgebied.

Ook de verdere ontwikkeling van de directie WaWa en in het bijzonder het district Kust en Zee kan een knelpunt gaan vormen. De als technisch/wetenschappelijke en dus hoogwaardige studiegroep bedoelde directie groeit door vermenging met andere activiteiten (in het bijzonder beheersgerichte meetprojecten) uit tot te grote omvang (ca. 900 medewerkers).

Voor de nabije toekomst speelt voorts de naderende voltooiing van de Oosterschelde werken een rol met name voor wat betreft de toekomstige plaats van de studie- en onderzoektaken die de Deltadienst in samenhang met de bouwactiviteiten, vooralsnog verricht in het kust- en zeegebied.¹⁾

noot 1) Het onderhavige advies inzake de toekomstige organisatie van RWS-taken in het kust- en zeegebied moet mede worden gezien in het licht van het besluitvormingsproces met betrekking tot het onderbrengen van taken en medewerkers van de Deltadienst na de uitvoering van de Oosterscheldewerken. Voor een overzicht van het totale besluitvormingsproces wordt verwezen naar bijlage 1.

Nota taakstructuur op de Noordzee. Zowel de betreffende externe als interne ontwikkelingen in aanmerking genomen, groeide in de loop van 1979 binnen de hoofddirectie van de waterstaat het gevoel dat na 10 jaar praktisch ervaring de tijd was aangebroken om na te gaan of de organisatie van de RWS-taken in het kust- en zeegebied geen aanpassing behoeft. Waar het hierbij tevens gaat om een optimale inbreng vanuit de RWS-taak in het departementale ICONA-gebeuren werd besloten eerst eenstemmigheid te verkrijgen binnen het ministerie van V en W over de vraag welke taken op de Noordzee als RWS-taken moeten worden beschouwd. In nota DG 2160 Kab van 3 december 1979 werd een

bijeenhorend pakket van taken onderbouwd dat de Rijkswaterstaat in de kustgebieden en op zee tot het zijne rekent. Dit pakket is gebaseerd op de zorg die de RWS heeft voor de veiligheid van het land, de kwaliteit van water en bodem, de scheepvaartwegen, de landaanwinning en de zand- en grindwinning. Hierop volgde mondelinge accordering van de Minister. In zijn reactie (nota d.d. 7-2-1980) stemt de secretaris-generaal in met het aangegeven takenpakket als uitgangspunt voor gedachten ontwikkeling voor een eventuele herstructurering m.d.v. dat voor wat betreft de coördinerende taken, onderzoek zal moeten uitwijzen waar deze in de toekomst het best kunnen worden ondergebracht.

ICONA-advies. Inmiddels is door ICONA een advies uitgebracht getiteld "een aanzet tot harmonisatie van het Noordzee - beleid". Dit advies is geaccepteerd door de ministerraad. In aansluiting hierop werd in de DECONA en daarop gevolgd overleg tussen DGSM en RWS overeenstemming bereikt omtrent de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van het merendeel van de aan het departement van Verkeer en Waterstaat toebedachte taken. Deze komen overeen met de in deze rapportage gehanteerde taakstelling. Op grond van het feit dat het desbetreffende ICONA-advies inmiddels is geaccepteerd, is meer duidelijkheid ontstaan omtrent de RWS-taken op de Noordzee. Op dit moment is de omvang van de toekomstige activiteiten voor de onderscheiden RWS-directies nog niet bepaald.

II INSTELLING EN AANPAK ADVIESGROEP

2.1 Instelling. In de bijeenkomst van de DR van 6-10-1980 is de vraag aan de orde geweest of de Noordzeeproblematiek, zoals die zich thans met betrekking tot de RWS-taakuitoefening voordoet, een wijziging wenselijk maakt van de bestaande taakverdeling in het kust- en zeegebied. Besloten werd tot het instellen van een adviesgroep die de DR terzake, medio 1981, zal adviseren aan de hand van een nader onderzoek. De adviesgroep werd gevormd door de heren:

A.J.Bos, C. van der Burgt, P.H.Eindhoven, W.van der Kleij, J.P. van der Leijé, H.M. Oudshoorn, G.J.C.M. Perey, R.P. Sybesma.

2.2 Overwegingen DR. Met betrekking tot het onderzoek door de adviesgroep werd in de directieraad (DR) overwogen dat:

- . in aansluiting op een takennota aan de minister van 3 december 1979 (zie hoofdstuk 1.2) een sterkere bundeling van RWS-taken op de Noordzee (c.q. de zoute getijwateren) voor ogen staat;
- . de huidige situatie geen aanleiding geeft tot een breed opgezet onderzoek waarbij een scala van alternatieven wordt bedacht en gepresenteerd;
- . het onderzoek het karakter zal hebben van een oriëntatie gericht op het vermijden van knelpunten die zich als gevolg van de geschetste problematiek in de toekomst kunnen voordoen;
- . zo veel mogelijk zal worden vermeden, dat onrust onder het betrokken personeel gaat ontstaan.

Door de adviesgroep ware o.a. in de beschouwing te betrekken:

- de gevolgen van een afsplitsing van taken in het zeegebied voor betrokken directies
- de inzet en plaats van hoogwaardige deskundigheid die zowel op land- als op zee-onderzoek is gericht
- de beheers- en onderzoeksituatie met betrekking tot de Waddenzee en de "Voordelta" en de advisering met betrekking tot de Westerschelde en het Eems-Dollartestuarium
- de relatie van een eventuele nieuwe directie met de regionale directies, voor wat betreft de advisering nopens kustzaken respectievelijk voor wat betreft de afbakening van het beheersgebied
- de mogelijkheden van een inpassing te zijner tijd van deskundigheid van de Deltadienst
- de noodzakelijke samenwerkingspatronen binnen RWS, in departementaal verband en in interdepartementaal verband.

Taakopdracht. In concreto heeft de adviesgroep de aanwijzingen van de directieraad als volgt geïnterpreteerd:
Uitgaande van de huidige situatie en de aangeduide in- en externe ontwikkelingen nagaan welke reële varianten bij een verdergaande bundeling van RWS-taken aanwezig zijn om daarna van de te onderscheiden varianten de voor- en nadelen aan te geven. Mede op basis hiervan zal de directieraad een meer gefundeerde beslissing kunnen nemen inzake de principes van de toekomstige RWS-organisatie in het kust- en zeegebied.

2.3 Aanpak. Een verdergaande bundeling van RWS-taken in een zee-directie is in feite mogelijk door verdere uitbreiding van het beheersgebied c.q. van onderzoek en adviestaken met de taken van de huidige zee-directie, de directie Noordzee. Hierbij zijn een aantal mogelijkheden (verder genoemd varianten) denkbaar.

In eerste aanleg heeft de adviesgroep zich, zij het in hoofdlijnen, een beeld gevormd van de achtergronden, de probleemstelling en de huidige situatie. Daarna is uitvoerig ingegaan op de mogelijkheden van verdergaande bundeling van de Kust en Zee-taken m.a.w. welke varianten zijn reëel.

Om tot een genuanceerd inzicht te komen zijn de RWS-taken op de zoute getijwateren verder onderverdeeld. Enerzijds zijn de zoute getijwateren verdeeld naar 5 gebieden, anderzijds is de RWS-taak verdeeld naar 5 hoofdtaken en naar soorten activiteiten welke hiervoor nodig zijn. In paragraaf 3.1 wordt op deze indeling nader ingegaan.

Tevens is getracht om de onderzoek en advies-activiteiten, zoals die in meer of mindere mate plaatsvinden te omschrijven en te kwantificeren. De in deze rapportage aangegeven kwantificering dient overigens als indicatief beschouwd te worden. De gedetailleerde cijfers veinzen een vergaande exactheid die er niet is. De gegevens betreffende de activiteiten en kwantiteiten zijn door de adviesgroep als werkgegevens bruikbaar bevonden. De gegevens zijn niet verder getoetst, noch is gekeken naar het nut of noodzaak van de activiteiten met het oog op de toekomst.

Uitgaande van de probleemstelling en blijvend binnen de opdracht zijn 5 varianten (mogelijkheden die tot verdergaande bundeling leiden) geselecteerd, welke voor verder onderzoek in aanmerking komen.

Deze 5 varianten zijn bekeken naar drie vraagpunten, nl.:

Wat is de bestaande situatie; wat gebeurt er bij realisatie van deze variant (consequenties); welke overwegingen (voor- en nadelen) zijn relevant. Naast de aspecten welke de directieraad naar voren heeft gebracht zijn de varianten getoetst aan meer algemene aspecten, zoals de kwaliteit van de output, de doelmatigheid en personele aspecten. Voorzover specifiek voor een variant zijn deze aspecten opgenomen in de rapportage.

Dit totale afwegingsproces is een moeilijke fase gebleken in het onderzoek van de adviesgroep. Redenerend vaak vanuit de individuele achtergrond en ook verantwoordelijkheden van de deelnemers zijn grote beoordelingsverschillen voorgekomen. In de besluitvorming van de adviesgroep heeft de inbreng van de niet direct bij de taakuitvoering betrokken leden in grote mate meegespeeld. Binnen de grenzen van de taakopdracht werd consequent vastgehouden aan de algemene lijn 'probleemstelling - mogelijkheden - oplossing'. Redenerend vanuit de gegeven opdrachtformulering kunnen de leden van de adviesgroep zich vinden in de voorliggende rapportage.

III HUIDIGE SITUATIE

3.1 Om de huidige taakuitvoering aan te geven, maar vooral ook om een genuanceerder inzicht te verkrijgen t.b.v. de variantkeuze (hoofdstuk IV) en de afweging (hoofdstuk V) zijn de zee- en kusttaken als volgt ingedeeld.

Binnen het zee- en kustgebied, of te wel de zoute getijwateren is een gebiedsindeling gemaakt naar:

- Noordzee
- Vooroever
- Zeeweringen
- Waddenzee
- Estuaria (Eems/Dollart, W/O-schelde)

Naast deze indeling naar gebieden is de taak te verdelen, naar enerzijds hoofdtaken en anderzijds naar de soort van werkzaamheden.

Als hoofdtaken (onderwerpen van Waterstaatszorg) worden genoemd:

- de beveiliging van het land tegen water
- het waterbeheer
- het bodembeheer
- de scheepvaartwegen
- de landaanwinning.

Bij realisatie van deze hoofdtaken komen 3 soorten van werkzaamheden voor in te delen naar:

- bestuur
- technisch/operationeel
- onderzoek.

De bestuurlijke zaken omvatten met name het oppertoezicht; wetten, reglementen; vaststellen van normen; verlenen van vergunningen; planvorming (eigen plannen, WVO, WWHH en plannen van derden: Wet RO), alsook het departementale, interdepartementale en externe overleg.

De technisch/operationele zaken omvatten: het ontwerp en de uitvoering; het onderhoud en de vernieuwing; de bediening; de informatieverstrekking en waarschuwing aan de gebruikers; de inspectie c.q. monitoring, de rampenbestrijding.

Het onderzoek en advies wordt nog verder in deze rapportage uitgewerkt (zie paragraaf 4.4.1 en bijlage 2).

Met de bovengenoemde taak- en gebieds indeling als ingang kan, door de uitvoerende directies daarbij in te vullen, de huidige werkverdeling op de Noordzee in matrix-vergelijking overzichtelijk worden gemaakt. Dit is geschied in het schema op bladzijde 13 waarbij de hierna volgende informatie relevant is.

3.2 Bestuurlijk, technisch/operationeel

Voor wat deze elementen betreft zijn op de Noordzee c.q. de zoute getijwateren betrokken de directie Noordzee en de kustdirecties (Groningen, Friesland, N-Holland, Z-Holland, Zeeland en Benriv. Het werkgebied van de directie Noordzee voor wat betreft het bodembeheer omvat het nederlands deel van het Continentaal Plat tot een lijn, die ongeveer samenvalt met de dieptelijn LLWS -10m. Voor wat betreft het beheer van de waterkwaliteit strekt het werkgebied zich uit over het gehele NDCP tot de hoogwaterlijn (de Waddenzee en de estuaria uitgezonderd).

Het werkterrein van de kustdirecties omvat het beheer van duinen, stranden en waterbouwkundige werken aan zee (voor zover bij het Rijk berustende), alsmede het bodembeheer van de vooroever tot de eerder genoemde dieptelijn LLWS -10m. Uit het een en ander volgt, dat het beheer van zowel bodem als waterkwaliteit op de Waddenzee en de estuaria behoort tot het werkterrein van de betrokken kustdirecties. De kustdirecties hebben vooral taken in de uitoefening van het oppertoezicht op die delen van het kustverdedigingsstelsel, die bij lagere overheden in beheer zijn (naast eigen beheer van kleinere stukken van de zeewering).

3.3 Onderzoek en Advies

Ten aanzien van de onderzoek- en adviestaken ligt de situatie met betrekking tot de Noordzee c.q. zoute getijwateren gecompliceerder. In dit bestek zijn bij het onderzoek- en advieswerk een beperkt aantal specialistische diensten in meerdere mate betrokken, te weten WaWa, RIZA; en verschillende diensten c.q. directies in mindere mate, te weten: de directies Bruggen, Sluizen en Stuwen (beton- en staalconstructies), de MD (plaatsbepalingssystemen), het DVK (natte verkeerskunde), en de DIV (automatisering, inwinning en verwerking van informatie). De adviesgroep acht het verantwoord om laatstgenoemde groep van directies c.q. diensten in dit kader buiten beschouwing te laten, niet alleen vanwege hun relatief minder grote betrokkenheid bij het onderzoek- en advieswerk op de Noordzee c.q. zoute getijwateren, maar met name ook omdat hun activiteiten aanzienlijk minder bijdragen tot de kennis van het beheersgebied Noordzee dan die van WaWa en RIZA. In werkelijkheid nemen verder ook de

Deltadienst en de directie Noordzee deel aan onderzoek- en advieswerk op de zee/zoute getijwateren:

- De directie WaWa richt zich in dit verband op het onderzoek- en advieswerk met betrekking tot de fysische verschijnselen van de zee c.q. zoute getijwateren alsmede van de zeebodem. Teneinde binnen deze directie een duidelijker taak afbakening te bereiken t.o.v. de zoetwater activiteiten, werd in 1978 het district Kust en Zee ingesteld.
In samenhang met het district Kust en Zee van WaWa dient te worden genoemd de Waterloopkundige hoofdafdeling van de Deltadienst, die vooralsnog het overgrote deel van de t.z.t. aan de directie WaWa toegedachte taken in het Oosterschelde estuarium verricht.
Inmiddels is een goede projectsamenwerking tot stand gekomen tussen deze organisatieonderdelen.
- Het RIZA richt zich op het onderzoek- en advieswerk met betrekking tot de biologische en chemische verschijnselen van de Noordzee c.q. de zoute getijwateren, en van de zeebodem.
Zoals reeds aangestipt onder 1.2, vervult de directie Noordzee momenteel een grotere rol bij het onderzoek en de interpretatie van gegevens, dan doorgaans bij een beheersdirectie gebruikelijk is. Daarbij wordt ook samengewerkt met externe wetenschappelijke instituten.

3.4 Overzicht huidige situatie, naar taken, gebieden en uitvoerende directies

Het overzicht naar de bestaande werkverdeling is weergegeven op pagina 13.

Toelichting bij dit schema:

- ad (1) onder zeeweringen worden behalve de dijken ook het strand en de duinen verstaan.
- (2) Eems-Dollart, Oosterschelde, Westerschelde.
- (3) Met uitzondering van de rampenbestrijding a.g.v. verontreinigingen welke gezien de inzet van deskundigheid en specifiek materieel door de directie Noordzee wordt verzorgd.

- (4) Bodembeheer betekent voor het NDCP, naast de inspectie op en vergunning verlenen voor het storten c.q. onttrekken van materialen, tevens het opsporen van bodemmaterialen als zand en grind (onderzoek).
- (5) De regie van werken verbonden aan het land valt in principe onder de kustdirecties(projectmanagement).

HUDIGHE WERKVERDELING KUSTDIRECTIES - DIR. NOORDZEE - WAWA - RIZA - DD

Indeling taken (zie 3.1)	(NZ) Noordzee	(VO) Vooroever	(ZW) (1) Zeeweringen	(WAD) Waddenzee	(EST) (2) Estuaria
VEILIGHEID v/h LAND					
bestuur	DNZ	KD	KD	KD	KD
techn./operationeel	DNZ	KD	KD	KD	KD
onderzoek en advies	WaWa, RIZA	WaWa, RIZA	WaWa, DD	WaWa	WaWa, DD
	DNZ	DD	KD	KD	KD
WATERBEHEER					
bestuur	DNZ	DNZ	-	KD	KD
techn./operationeel	DNZ	DNZ	-	KD (3)	KD (3)
onderzoek en advies	WaWa, RIZA	WaWa, RIZA		WaWa, RIZA	WaWa, RIZA
	DNZ	DD		KD	DD, KD
BODEMBEHEER (4)					
bestuur	DNZ	DNZ/KD		KD	KD
techn./operationeel	DNZ	DNZ		KD	KD
onderzoek en advies	WaWa, RIZA	WaWa, RIZA		WaWa, RIZA	WaWa, RIZA
	DNZ	DNZ		KD	DD, KD
SCHEEPVAARTWEGEN					
bestuur	DNZ	DNZ		KD	KD
techn./operationeel	DNZ	DNZ		KD	KD
onderzoek en advies	WaWa, RIZA	WaWa, RIZA		WaWa, RIZA	WaWa, RIZA
	DNZ	KD		KD	DD, KD
LANDAANWINNING					
bestuur	DNZ	KD		KD	KD
techn./operationeel	DNZ	KD/DNZ (5)		KD	KD
onderzoek en advies	WaWa, RIZA	WaWa, RIZA		WaWa, RIZA	WaWa, RIZA
	DNZ	DD		KD	DD, KD

DNZ = directie Noordzee, DD = Deltadienst, KD = Kustdirectie
 WaWa= directie Waterhuishouding en Waterbeweging
 RIZA= Rijksinstituut voor zuivering van afvalwater

IV KEUZE VAN VARIANTEN

4.1 Inleiding

De adviesgroep heeft er bewust naar gestreefd met de keuze van varianten te wachten totdat een redelijk beeld was verkregen van de huidige situatie met behulp van de hoofd-indeling naar onderwerpen van waterstaatszorg onderverdeeld naar:

- A. bestuurlijke taken
- B. technisch/operationele taken
- C. Onderzoek en advies.

Daarna zijn mogelijke varianten onderwerp geweest van intensieve discussie in de adviesgroep. Op basis van de uitkomsten van deze gesprekken werd besloten uit een veelvoud van mogelijkheden slechts die varianten nader te beschouwen die, binnen het bestek van de opdracht tot redelijke oplossingen zouden kunnen voeren, dit betreft:

- één variant met betrekking tot bestuurlijke taken, (4.2)
- één variant met betrekking tot technisch/operationele taken, (4.3)
- drie varianten met betrekking tot onderzoek- en adviestaken. (4.4)

4.2

Variantkeuze t.a.v. bestuurlijke taken

De bestuurlijke taak behoort volledig tot het pakket van een regionale beheersdirectie. Om tot een optimale afstemming met lagere bestuurseenheden te komen, acht de adviesgroep het van belang, dat zoveel mogelijk aansluiting wordt gevonden met de bestuurlijke indeling van het land (decentralisatie bestuur).

De keuze van de beheersgrenzen is dan ook in hoofdzaak bepaald door de bestuurlijke taakelementen.

Dit betekent voor de 5 onderscheiden deelgebieden, gelet op de mogelijke verdergaande bundeling, dat:

- voor de Noordzee de huidige directie Noordzee beheerder blijft;
- voor het vooroevergebied bekeken kan worden of een meer functionele grens (i.p.v. de -10m. LLWS) tussen de directie Noordzee en de betreffende kustdirectie leidt tot een verdergaande bundeling en tot een beter functioneren;
- voor de zeeweringen gezien de binding met het land, het beheer bij de lagere overheden blijft en in een enkel geval bij de RWS--

kustdirectie;

- voor de Waddenzee een splitsing naar 3 deelbeheerders (NH - FR - GR) het best gehandhaafd kan blijven. De huidige provinciale verdeling vormt hiertoe het argument. Deze indeling is onlangs nog versterkt door de opzet van de interprovinciale structuurschets (PKB). Deze structuurschets vormt ook voor de RWS de basis voor het waterstaatsbeheer. De interne coördinatie middels het Waddencomité (NH, GR, FR) dient voldoende waarborg te bieden voor een effectief RWS-optreden zowel in het gebied als ten behoeve van de interdepartementale Waddenzee commissie (DG-RWS is vice voorzitter);
- voor de estuaria de huidige directies Groningen (Eems-Dollart) en Zeeland (O/W-schelde) beheerder blijven.

Conclusie t.a.v. de bestuurlijke taken:

als variant wordt derhalve gekozen voor het bekijken van een meer functionele grens tussen kustdirecties en Noordzee-directie in het vooroever-gebied.

4.3

Variantkeuze t.a.v. technisch/operationele taken.

Voor het technisch/operationele werk beschikt de RWS over specialistische bouwdirecties die door de regionale directies worden ingeschakeld bij projecten die de capaciteit van de regionale directie qua deskundigheid en/of omvang te boven gaat. Waar dit geschiedt blijft de regionale directie als opdrachtgever verantwoordelijk voor de totale conceptie (eisen - randvoorwaarden - coördinatie). De bouwdiensten fungeren als ingenieursbureau (ontwerp - voldoen aan eisen - kwaliteit - voortgang). Als regel zal een stuur- of coördinatiegroep worden gevormd waarin de regionale directie het voortouw heeft.

Voor wat betreft nieuwe of grote verbeteringswerken in het kust- en zeegebied ligt de verdeling tussen de beheersdirecties onderling zodanig dat die infrastructurele werken in zee, welke na gereedkomen functioneel verbonden zijn met het land, onder regie van de betreffende kustdirectie tot stand komen. Overige waterstaatkundige werken in zee behoren tot het werkterrein van de directie Noordzee. Conform voor werken op het land vallen de beheersdirecties voor werken in zee m.b.t. de hoogwaardige inbreng en bijstand uiteraard terug op de specialistische bouwdirecties. Thans zijn dit de directies Bruggen, Sluizen en Stuwen en vooralsnog de Deltadienst; in de toekomst de

directie Noordzee voor zeewaterbouw en de bouwdirecties voor vaste constructies. Het hiertoe voldoende equiperen van de directie Noordzee door overgang van specifieke (niet met Sluizen en Stuwen te combineren) waterbouwkundige capaciteit van de Deltadienst heeft de adviesgroep gezien als een onderwerp dat ter sprake komt in de rapportage van de Kerngroep Toekomst Deltadienst, en daarna kan worden ingevuld.

Ondanks het feit, dat binnen afzienbare termijn geen grote waterbouwkundige werken in zee zijn te verwachten zal toch bij zich voordoende complexe projecten een zorgvuldige projectorganisatie moeten kunnen worden opgezet. Hierbij zal per bouwproject, op basis van principiële taakverdeling tussen kustdirectie, bouwspecialisten en de directie NZ (zeewaterbouwkunde) op basis van de dan aanwezige deskundigheid en capaciteit tot duidelijke werkafspraken gekomen moeten worden.

Ten aanzien van het taakonderdeel monitoring van het gebied en het op basis daarvan informeren van gebruikers, kan gesteld worden dat dit een zaak is welke door de betreffende beheersdirectie wordt uitgevoerd. In dit verband kan de huidige stormvloedwaarschuwingdienst als uitzondering worden genoemd. Deze dienst functioneert thans immers binnen de specialisische directie WaWa.

Conclusie ten aanzien van de technisch/operationele taken. Als variant binnen het kader van de taakopdracht aan de adviesgroep zal slechts de organisatorische plaats van de stormvloedwaarschuwingdienst in de beschouwingen worden betrokken.

4.4

Variantkeuze ten aanzien van onderzoek/advies

De keuze wat wel en wat niet zinvol kan worden bekeken om tot mogelijke bundeling te komen ligt voor de onderzoek- en adviestaken gecompliceerd. Alleen al gezien de omvang wordt uitsluitend ingegaan op onderzoek- en adviestaken welke thans in bepaalde mate worden verricht door de directies Noordzee, WaWa, RIZA en de Deltadienst. Een overzicht van dit 'onderzoek' is ter toelichting opgenomen als bijlage 2 (linkerkolom).

4.4.1 Begripsomschrijvingen.

Teneinde het uitgebreide en veelal wat ondoorzichtige onderzoek/advies terrein beter toegankelijk te maken werd in de adviesgroep naarstig en langdurig gezocht naar een bruikbare onderverdeling. Een aanvankelijk gehanteerde indeling naar moeilijk-

heidsgraad en kwaliteit bleek bij de verdere uitwerking grote problemen op te leveren. Het aanleggen van het criterium "waar is het onderzoek voor nodig" resulteerde in een indeling naar "algemeen onderzoek", "projectgericht onderzoek" en "beheersmetingen". Deze indeling bleek bij de verdere uitwerking goed hanteerbaar bij de volgende definiëring van de drie begrippen:

A. Algemeen onderzoek:

Dit onderzoek omvat het:

- niet specifiek naar een bepaald project toe te rekenen onderzoek (waaronder golfklimatologie, zeestromingen, materiaaltransport, bodem- en kustmorfologie, diffusieverschijnselen);
- ontwikkeling methoden en technieken (waaronder mathematische modellen, remote sensing, instrumenten, computermodellen);
- kwaliteitsbeoordeling onderzoek uitgevoerd door beheerder ("kema-keur");
- op peil houden deskundigheid.

Tevens valt hieronder de gegevensinwinning welke éénmalig en specifiek voor bedoeld onderzoek nodig is. De gegevensinwinning die toch al plaats vindt om andere redenen, maar waarvan de resultaten ook voor het algemeen onderzoek gebruikt worden, is opgenomen onder B en C

B. Projectgericht onderzoek:

Dit omvat onderzoek ten behoeve van projecten waarvoor de beheersdirectie verantwoordelijk is, het is gericht op het bewust aanbrengen van verandering in de bestaande situatie of geschiedt in het kader van de beleidsvorming. Eénmalig en uitsluitend voor dit onderzoek verzamelde gegevens worden hiertoe gerekend.

C. Beheersmetingen:

Dit omvat het meten c.q. 'meetprojecten' t.b.v. de kennis van de waterstaatkundige toestand (geen door de beheerder geïnitieerde verandering), welke met grotere of kleinere frequentie periodiek worden verricht. Het is evident dat deze (meet)gegevens welke wel of niet in beperkte mate zijn bewerkt eveneens gebruikt kunnen worden bij onderzoek genoemd onder A en vooral B.

4.4.2 Bilderberg-model t.o.v. huidige situatie.

Enerzijds is het niet eenvoudig om op een begrijpelijke wijze het taakgebied onderzoek/advies zichtbaar te maken, anderzijds spelen naast genoemde RWS-diensten, talloze particuliere onderzoekinstellingen en overheidsinstellingen een rol.

Om enige vergelijking te krijgen is hieronder een model opgezet overeenkomstig de principe-taakverdeling van een regionale en specialistische directie (conform Bilderberg-besluiten) en daarnaast het model van de bestaande situatie in de zoute getijwateren:

ONDERZOEK/ADVIES	BILDERBERG-MODEL	NU-SITUATIE
A. Algemeen onderzoek	WaWa centraal WaWa districten RIZA centraal	WaWa centraal WaWa districten RIZA centraal DD WT DD MI Reg. dir. Noordzee
B. Projectgericht onderzoek	Reg. directies (proj. management) WaWa districten RIZA districten	Reg. directies (incl. NZ) (proj. management) WaWa districten RIZA districten RIZA centraal DD WT/MI
C. Beheersmetingen (periodieke meetprojecten)	Reg. directies	Reg. directies (incl. NZ) WaWa districten RIZA centraal RIZA districten DD WT/MI

 onderlinge uitwisseling gegevens.

Dit overzicht geeft uiteraard alleen een beeld van in dit verband relevante onderdelen van de RWS en nog geen inzicht in de taakomvang van betrokken onderdelen. Bij de overwegingen in hoofdstuk V zal dit aan de orde komen.

4.4.3 Varianten onderzoek/advies.

De huidige situatie wijkt op meerdere punten af van het Bilderberg-model. Dit laatste model lost ten dele bepaalde onderdelen van de probleemstelling (genoemd in 1.2) op. Het Bilderberg-model leidt evenwel niet tot een verdergaande bundeling van de kust- en zeetaken. Derhalve worden hierna nader te onderzoeken varianten opgezet, waarbij in toenemende mate wordt afgeweken van het Bilderberg-model, terwijl parallel daaraan een sterkere bundeling wordt bereikt.

Als varianten met een toenemende mate van bundeling worden dan genoemd:

C₁ Het projectgericht onderzoek/advies op de Noordzee/vooroever wordt gecombineerd met de taak van de huidige directie Noordzee;

C₂ Het projectgericht onderzoek/advies op de zoute getijwateren wordt gecombineerd met de taken van de huidige directie Noordzee;

Als subvarianten gelden nog qua gebied:

- a) het projectgericht onderzoek/advies op de zeeweringen naar de directie Noordzee,
- b) het projectgericht onderzoek/advies op de Waddenzee naar de directie Noordzee,
- c) het projectgericht onderzoek/advies op de estuaria naar de directie Noordzee.

C₃ Het projectgericht en algemeen onderzoek voor de zoute getijwateren wordt gecombineerd met de taken van de huidige directie Noordzee.

Hierbij is tevens uitgegaan van de situatie dat beheersmetingen door de betreffende regionale directies uitgevoerd worden.

Bovenstaande varianten op het terrein van onderzoek zijn naast de bestaande situatie overzichtelijk gerangschikt op pagina 20.

In het volgende hoofdstuk zullen de overwegingen van de adviesgroep t.a.v. deze varianten, uitgaande van de opdracht en de probleemstelling, in algemene zin verder worden uitgewerkt.

OVERZICHT ONDERZOEK/ADVIES IN ZOUTE GETIJWATEREN. (NU-SITUATIE + VARIANTEN)

ONDERZOEK EN ADVIES	NU-SITUATIE					VARIANTEN (Voor verdergaande bundeling)														
						variant C1					variant C2					variant C3				
	NZ	VO	ZW	WAD	EST	NZ	VO	ZW	WAD	EST	NZ	VO	ZW	WAD	EST	NZ	VO	ZW	WAD	EST
ALGEMEEN ONDERZOEK	WaWa RIZA NZ	WaWa RIZA	WaWa DD	WaWa RIZA	WaWa RIZA DD	WaWa RIZA	WaWa RIZA	WaWa	WaWa RIZA	WaWa RIZA	WaWa RIZA	WaWa RIZA	WaWa	WaWa RIZA	WaWa RIZA	X	X	X	X	X
PROJECT- GERICHT ONDERZOEK (Project management bij reg. dir.)	WaWa RIZA NZ	WaWa RIZA DD	WaWa RD	WaWa RIZA RD	WaWa RIZA RD DD	X	X	WaWa	WaWa RIZA	WaWa RIZA	X	X	X en/of	X	X	X	X	X	X	X
BEHEERS- METINGEN (periodieke meetprojec- ten)	NZ	WaWa RIZA DD	WaWa RD	WaWa RIZA RD	WaWa RIZA RD	X	X	RD	RD	RD	X	X	RD	RD	RD	X	X	RD	RD	RD

X = nieuwe directie

TOENEMENDE BONDELING VAN KUST EN ZEE TAKEN.

N.B. Het Bilderberg-model gebaseerd op de taakstelling van een regionale directie, stelt dat het Algemeen onderzoek een taak is voor specialistische diensten; dat het projectgericht onderzoek uitgevoerd wordt door specialistische diensten waarbij de regionale directie in feite de regisseurstaak verricht; en dat beheersmetingen door de regionale directie worden uitgevoerd.

4.5 Samenvatting variantkeuze:

De gekozen varianten welke passen binnen een model van verdergaande bundeling van kust- en zeetaken zijn:

- A. Variant inzake een meer functionele beheersgrens tussen een Noordzeedirectie en de kustdirecties;
- B. Variant inzake de plaats van de stormvloedwaarschuwingdienst;
- C. Varianten voor de verdeling van onderzoek/advies, te weten (toenemende bundeling van I naar III:
 - 1. het projectgericht onderzoek op de Noordzee/vooroever wordt uitgevoerd door de directie Noordzee
 - 2. het projectgericht onderzoek op alle zoute getijwateren wordt uitgevoerd door de directie Noordzee
 - 3. het projectgerichte én het algemene onderzoek op alle zoute getijwateren wordt uitgevoerd door de directie Noordzee.

V BESCHRIJVING EN OVERWEGINGEN PER VARIANT

5.1 In dit hoofdstuk zullen de 5 varianten (code A, B, C₁, C₂, C₃) welke in de vorige paragraaf staan aangegeven, aan de orde komen. Waar nodig worden achtereenvolgens behandeld:

- omschrijving van de variant
- de huidige situatie
- organisatorische consequenties bij realisatie van de variant
- overwegingen (voor- en nadelen).

5.2 Variant A

5.2.1 Omschrijving.

Een verschuiving van de beheersgrens tussen de directie Noordzee en de kustdirecties van -10m. LLWS naar 1 km. uit de kust (gerekend vanaf de hoogwaterlijn).

5.2.2 Huidige situatie

Met betrekking tot bovengenoemde landwaartse beheersgrens van de directie Noordzee dient van de aanvang af een onderscheid gemaakt te worden tussen waterbeheer en bodembeheer. Voor wat betreft het water(kwaliteits)beheer valt de grens momenteel samen met de kust-hoogwaterlijn; hiervan zijn uitgezonderd de Waddenzee en de estuaria, die onder het beheer van de betreffende kustdirecties ressorteren (zowel water- als bodembeheer).

Voor wat betreft het bodembeheer valt de huidige beheersgrens ongeveer samen met de dieptelijn LLWS -10m. Het gebied dat enerzijds begrensd wordt door de kust-hoogwaterlijn en anderzijds door genoemde dieptelijn LLWS -10m., wordt doorgaans aangeduid als "de vooroever". Althans in theorie wordt het bodembeheer van de vooroever in de huidige situatie verricht door de kustdirecties resp. de kustwaterschappen.

De tot dusverre aangehouden dieptelijn heeft tot gevolg, dat de vooroevergrens zeewaarts op bepaalde plaatsen ruim 10 km. uit de kust ligt, maar in andere lokaties de kust zeer dicht nadert. Genoemde grenzen zijn destijds vastgelegd in de nota "Laak- en gebieds-afbakening van de Noordzee", nr. 0-27048, d.d. 22-04-'76. De directies die bij het beheer van de vooroever zijn betrokken,

zijn: de directies Groningen
Friesland
Noord-Holland
Zuid-Holland
Zeeland
(Beneden rivieren,
Deltadienst).

Tot dusverre hebben de kustdirecties weinig capaciteit ingezet voor beheersactiviteiten op de vooroever; naar schatting wordt door de betreffende beheersdirecties tesamen gemiddeld niet meer dan 1 manjaar (per jaar) hieraan besteed.

De directie Noord-Holland heeft zich destijds verdiept in de problematiek met betrekking tot de "Razende Bol", terwijl een aantal jaren geleden het bureau Havenmonden baggerwerk heeft verricht in het Schulpengat (eveneens bij Den Helder). De directies Zeeland en Groningen zijn resp. geïnteresseerd in Wielingen Westgat en Huibergat, maar de relevante activiteiten zijn niet in manjaren uit te drukken. De Deltadienst tenslotte heeft een aantal studies verricht over kustontwikkeling (zanddammen); de uitkomsten van deze studies zijn tot dusverre evenwel nog niet operationeel geworden.

5.2.3 Organisatorische consequenties.

Gelet op de huidige zeer beperkte en meer incidentele activiteiten in het vooroever-gedeelte van -10m. LLWS tot 1 km. uit de kusthoogwaterlijn, zijn de consequenties voor de huidige organisaties gering. In feite gaat het om overdracht van beheerstaken zonder daarbij behorende personele en materiele capaciteit.

Alleen voor de directie WaWa zal deze verlegging tot gevolg hebben dat de beheersmetingen in dit gebied overgaan naar de directie Noordzee. De relaties met de kustdirecties zullen niet of nauwelijks veranderen door deze grenswijziging.

5.2.4 Overwegingen.

De belangrijkste overweging om deze grensverlegging tot stand te brengen is:

- de aansluiting die hierdoor gevonden wordt met de bestuursgrenzen van de lagere overheden. De gemeente vindt haar grens, zoals vastgelegd in de Wet Ruimtelijke Ordening bij 1 km. uit de kust. Aangezien voor de indeling van alle regionale RWS-directies deze grenzen de basis vormen met het oog op de

decentrale bestuurlijke aansluiting, is dit ook zinvol voor de territorium afbakening voor de Noordzee. De afwijking alleen voor de Waterkwaliteit (nl. tot aan de kustlijn) kan op praktische operationele gronden gehandhaafd blijven.

- een andere overweging is gericht op het karakter van de taakuitvoering in dit gebied. Immers de vooroever wordt voor een belangrijk gedeelte beheerst door de specifieke verschijnselen van de zee, zoals zand- en slibtransport langs de kust en veranderingen daarin door het afsluiten van zeegaten, verkleining van vloedkommen in estuaria en langs de Waddenzee. Meting van de beïnvloedingsfactoren van de vooroever geschiedt deels op zee, de bestudering van de morfologische verschijnselen geschiedt in samenhang met de beschikbare oceanografische gegevens.

Werken aan de vooroever en instandhouding ervan door bijvoorbeeld een zeker ontzandingsbeleid worden verricht op basis van genoemde studies. Het beleid behoort vooral gericht te zijn op het in zijn gehele samenhang instandhouden c.q. verbeteren van de Nederlandse kustbogen.

Voor wat betreft de kwaliteit van de output wordt derhalve verwacht, dat een uitbreiding van het beheersgebied van de directie Noordzee tot dichterbij de kust dan momenteel het geval is, zal leiden tot een krachtiger beheer van het overgangsgebied tussen land en water. Immers verwacht kan worden, dat de directie Noordzee door het verleggen van de beheersgrens een beter inzicht kan krijgen in de grootschalige zee-verschijnselen van belang voor de verdediging van de totale Nederlandse kustlijn.

Naast deze overwegingen worden onderstaande punten nog genoemd:

- met betrekking tot de doelmatigheid zal een vergroting van het beheersgebied van de directie Noordzee gunstige gevolgen hebben voor de inzet van (zee)materieel en personeel. Hierdoor kunnen ook werkmethoden beter worden afgestemd op specifieke zee-eisen (seafloor mapping, remote sensing, etc.),
- de deskundigheid ten aanzien van zee-verschijnselen op dit vooroever gedeelte maar wellicht ook de interesse in dit gebied zijn voor de kustdirecties beperkt,
- door de grens op ca. 1 km. te leggen blijven alle direct landgebonden activiteiten, waaronder werken, onderzoek en beheers-

metingen volledig onder verantwoording van de regionale kust-directies.

- 5.2.5 Gelet op de huidige situatie en de overwegingen daarbij, acht de adviesgroep het zinvol om te komen tot een grensverlegging tussen de kustdirecties en de directie Noordzee, van voorheen -10m. LLWS naar de bestuurlijke grens van de lagere overheden ca. 1 km. uit de hoogwaterkustlijn.

5.3 Variant B

5.3.1 Omschrijving.

De tot stand koming van, en de feitelijke berichtgeving inzake verwachte stormvloed, ten behoeve van de kustverdediging.

5.3.2 Huidige situatie.

De stormvloedwaarschuwingsdienst, verder te noemen SVSD vormt een onderdeel van een breder opgezette berichtendienst van de directie WaWa. De sectie berichtgeving bestaat thans uit 3 medewerkers en wordt incidenteel ondersteund door ca. 25 medewerkers van de hoofdafdeling Waterhuishouding. De eigenlijke stormvloedwaarschuwing vindt 8 à 10 maal per jaar plaats. De continu-dienst hiervoor vergt slechts $\frac{1}{4}$ manjaar. Met de organisatie en administratie is nog 1 manjaar gemoeid.

De huidige werkwijze is dat het KNMI de hoogwater-verwachting berekent t.b.v. 5 kuststations. De directie WaWa bepaalt dan aan de hand van deze verwachtingen en van opgetreden verhogingen de hoogwater verwachtingen langs de kust, in het Deltagebied, voor de Westerschelde (tot Antwerpen) en in het benedenrivieren gebied. Hierbij wordt tevens niet zee-gebonden informatie verwerkt zoals: effecten van ondiep water en locale wind, bediening/gebruik van sluizen en stormvloedkeringen.

Op basis hiervan worden waar nodig de belanghebbenden geïnformeerd.

5.3.3 Organisatorische consequenties.

Uit de berichtendienst van de directie WaWa zou het onderdeel SVSD moeten worden gelicht en ingepast worden in het operationele informatiecentrum bij de directie Noordzee.

5.3.4 Overwegingen bij de variant.

In feite vormt de SVSD een operationele informatiestroom aan belanghebbenden, welke in principe door RWS-beheersdirecties verzorgd moet worden. Gezien de beperkte omvang lijkt het vrij zinloos om alleen over de SVSD te praten, daar deze als schakel gezien moet worden van een veel breder informatiesysteem.

De huidige hydro- meteosystemen zowel voor de zee als de kustnetten en de plaatselijke netten (Rotterdam, IJmuiden en Delfzijl) worden thans door verschillende instanties opgezet en beheerd, waardoor de kansen op gedeeltelijke overlappingsen groter worden. De adviesgroep acht de problematiek verbonden aan deze automatische gegevensinwinning, alleen al vanuit de bedrijfseconomische kant bezien, van belang voor een afzonderlijk onderzoek.

- 5.3.5 De adviesgroep acht het , om praktische redenen niet wenselijk om tot een afgebakende overgang van de SVSD van WaWa naar de directie Noordzee te komen.

5.4

Variant C₁

5.4.1 Omschrijving.

Deze variant omvat het projectgerichte onderzoek/advies op de Noordzee.

5.4.2 Huidige situatie.

In de tegenwoordige situatie wordt er projectgericht onderzoek/advieswerk op de Noordzee en vooroever verricht door de volgende directies c.q. diensten:

directie Noordzee	11,0 manjaar
RIZA	0,5 manjaar
WaWa centraal	0,1 manjaar
Kust en Zee	14,6 manjaar
Deltadienst (WT/MI) *	* manjaar (zie pag. 27)
Totaal	26,2 manjaar

De 14,6 manjaar van het district Kust en Zee is als volgt verdeeld:

Den Haag	0,7 manjaar
Vlissingen	1,2 manjaar
Hellevoetsluis	6,0 manjaar
Hoorn	2,3 manjaar
Delfzijl	4,4 manjaar

* De Deltadienst besteedt thans t.a.v. waterloopkundige studies ruim 90 manjaar en aan milieu-onderzoek ca. 70 manjaar. Dit is vooral gericht op het Oosterschelde estuarium, met dien verstande dat een kleiner deel hiervan gericht is op de vooroever. Een gekwantificeerde verdeling tussen capaciteit op de vooroever c.q. op het estuarium kon niet verkregen worden.

De directie Noordzee houdt zich bezig met projectgericht onderzoek op zowel fysisch als chemisch/biologisch terrein; WaWa resp. het RIZA eveneens, zij het doorgaans in ruimer verband.

In wezen is het projectgericht onderzoek, dat de directie Noordzee in deze verricht dan ook meer gericht op ondersteuning van de eigen beheerstaken, terwijl WaWa in dit kader onderzoek- en advieswerk uitvoert ten behoeve van voornamelijk de kustdirecties en Noordzee. De activiteiten van de directie WaWa spelen zich vooral nabij de kust af. Het uitvoerende district Kust en Zee maakt dan ook een beperkt gebruik van zeewaardig materieel.

Aan de beheersdirectie Noordzee is een gebied toebedeeld (het NDCP vanaf -10m L.L.W.S.) waarover door haar geaardheid momenteel nog zo weinig bekend is, dat aan de voorwaarden voor een goed beheer zoals dit bij de landdirecties plaatsvindt, nauwelijks tot niet kan worden voldaan. Zowel bij WaWa als bij de directie Noordzee bestaat het besef, dat in het nabije verleden én in de nabije toekomst te weinig capaciteit is resp. zal kunnen worden ingezet om de bestaande lacunes in kennis op te vullen. Nog afgezien van het hierboven gesignaleerde gebrek aan kennis ten behoeve van beheerswerkzaamheden komen ook projectgerichte studies inzake b.v. werken in zee (kunstmatige eilanden, platforms), winning bodemmaterialen, storten van afvalstoffen en de toekomstige vormgeving van de Nederlandse kustlijn, momenteel niet voldoende van de grond. De huidige situatie geeft een duidelijk beeld voor de regionale kustdirecties, ten aanzien van fysisch onderzoek vallen deze terug op de directie WaWa en voor het chemisch/biologisch onderzoek op het RIZA.

5.4.3 Organisatorische consequenties.

Voor het RIZA zal de onderhavige variant nauwelijks consequenties hebben gezien de zeer geringe capaciteitsinzet op de Noordzee en voorover, evenals om dezelfde redenen voor WaWa centraal; voor het district Kust en Zee van WaWa zal het een en ander tot gevolg hebben, dat een bescheiden gedeelte (max. 14,6 manjaar) van de totale capaciteit overgaat naar de directie Noordzee.

Met betrekking tot de inzet en plaats van hoogwaardige deskundigheid resp. een mogelijke inpassing daarvan vanuit de Deltadienst kan verwacht worden, dat de vorming van een duidelijke project-gerichte zeeonderzoekskern binnen de directie Noordzee, in de toekomst zal leiden tot een makkelijker opvang. Deze overkomende capaciteit en know-how zal in hoofdzaak het goed van de grond komen van deze tak van RWS-onderzoek bepalen.

Bij realisatie van deze variant ontstaat er een beheersdirectie Noordzee, waarbinnen tevens een herkenbare eenheid (hoofdafdeling) is belast met projectgebonden zee-onderzoek. Deze herstructurering is van beperkte omvang en vult in feite de deels gegroeide situatie aan. De aangegeven capaciteiten geven het totaal van studie-bewerken- en gegevens-inwinning aan. De echte studie-capaciteit is vrij gering.

Tegelijkertijd met de groei van de onderzoekskern binnen de directie Noordzee zullen de specialistische directies zich moeten instellen op het uitvoeren van algemeen onderzoek op technisch wetenschappelijk niveau.

5.4.4 Overwegingen.

Als belangrijke overwegingen om deze variant te realiseren ziet de adviesgroep:

- de voor de Noordzee geldende relatieve onbekendheid met het beheersgebied, waardoor beheersactiviteiten nauw verwant zijn met onderzoek. Deze situatie zal zeker nog het komende decennium van kracht zijn,
- het zeker van de grond komen van het projectgebonden zee-onder-

zoek, opdat dit de enige taak wordt van bedoelde onderzoek-eenheid. Prioriteitstelling t.o.v. andere taken (b.v. kust-onderzoek) ontbreekt dan binnen deze directie. Deze concentra-tie van specifiek zee-onderzoek zal de kwaliteit van de output ten goede komen,

- dat het de huidige directie Noordzee in de ontwikkeling naar een volgroeiende beheersdirectie betere voorwaarden biedt. Immers da-gelijkse taakuitvoering is in eigen hand en de bekendheid met het specifiek zee-probleem zal toenemen. Mede hierdoor kan het ageren en reageren op politieke ontwikkelingen aan flexibili-teit winnen.

Daarnaast speelt ook dat deze projectgerichte activiteiten kwa-litatief goed onderbouwd en beheerst kunnen worden omdat het algemene onderzoek op technisch wetenschappelijk niveau verricht wordt door de specialistische directies.

Er komen geen extra relaties bij tussen de directies. Slechts in uitzonderingsgevallen zullen de kustdirecties de onderzoeks-capaciteit van de directie Noordzee behoeven in te schakelen.

Voor de uitvoering van de kusttaken blijft men terugvallen op WaWa (Kust en Zee) en RIZA.

De bundeling van projectgericht zee-onderzoek zal leiden tot een vermindering van doublures op personeel en materieel gebied en daardoor tot een vergroting van de doelmatigheid; inzake het materieel wordt hierbij niet alleen gedacht aan de inzet van zee-waardige schepen, maar ook aan de benutting van kostbare meetnet-ten voor zowel beheers- als onderzoeksgegevens; verder zal voor waterkwaliteitsonderzoek teruggevallen worden op het gebruik van duurzame laboratorium apparatuur van het RIZA.

Echter deze variant geeft ook overwegingen in meer negatieve zin, genoemd worden:

- het creëren (formaliseren) van een uitzondering op het RWS-principe: "loskoppeling van beheer en onderzoek op directie niveau"
- een zekere versnippering van de natte onderzoekdiscipline door een beheersdirectie met projectgerichte onderzoektaken te belasten
- de kans op noodzaak tot incidentele coördinatie vanuit de hoofd-directie indien samenwerkingsgerichtheid van deze zee-onderzoeks-groep en de betrokken technisch wetenschappelijke directies on-voldoende zou blijken te zijn (afstemming algemeen en projectge-richt onderzoek).

- de kans in incidentele gevallen op vermenging van belangen enerzijds als beheerder en tegelijkertijd als objectief onderzoeker. De afhankelijkheid tussen hoofdafdelingen binnen één directie is uiteraard groter dan de afhankelijkheid tussen directies.

5.4.5 De adviesgroep is van mening, dat het aanbeveling verdient te geraken tot een bundeling van het projectgericht onderzoek op de Noordzee (tot aan 1 km. uit de kust) binnen de directie Noordzee. Van doorslaggevende invloed hierbij is geweest, dat de adviesgroep het in het onderhavige geval belangrijker acht dat een jonge organisatie zich tot een volwassen beheersdirectie kan ontwikkelen door het incidenteel prijsgeven van een deel van de Bilderbergbeginselen (het algemeen onderzoek blijft immers bij de technisch/wetenschappelijke diensten), dan dat deze beginselen in alle gevallen onverkort gehandhaafd blijven.

5.5 Variant C₂

5.5.1 Omschrijving.

Het projectgerichte onderzoek/advies op alle zoute getijwateren te doen uitvoeren door de directie Noordzee.

De adviesgroep heeft zich met betrekking tot de onderhavige variant in de eerste plaats geconcentreerd op de mogelijkheid c.q. wenselijkheid om het projectgericht onderzoek op alle zoute getijwateren te bundelen en onder te brengen bij de directie Noordzee, daarnaast is gekeken naar de subvarianten, namelijk het onderbrengen bij de directie Noordzee van het projectgericht onderzoek ten behoeve van uitsluitend de Waddenzee of de Estuaria (Ooster-/Wester-schelde en Eems/Dollart), of de zeeweringen.

Ondergaand zal daarom eerst ingegaan worden op een volledige bundeling van het betreffende onderzoek/advies en daarna in het kort op de subvarianten.

5.5.2 Huidige situatie.

Momenteel wordt er projectgericht onderzoek/advieswerk op de zoute getijwateren verricht door de volgende directies c.q. diensten:

Directie Noordzee	11,0	manjaar
RIZA	2,9	manjaar
WaWa centraal	0,1	manjaar
WaWa Kust en Zee	82,2	manjaar
Deltadienst MI	73,6*	manjaar
Deltadienst WT	92,6*	manjaar
Totaal	262,4	manjaar

Uitgesplitst naar de verschillende regio's vertonen de onderhavige activiteiten het volgende beeld:

Noordzee + vooroever	26,2	manjaar
Waddenzee	20,0	manjaar
Zeeweringen	30,3	manjaar
Estuaria(excl. Ooster- schelde)	19,6	manjaar
Oosterschelde	166,2*	manjaar

* Het gaat hier om de capaciteitsinzet van de Deltadienst; zoals reeds opgemerkt onder 5.3.1 wordt een klein gedeelte van de betreffende inspanningen gericht op onderzoek van de vooroever.

Bij het bovenstaande cijfermateriaal vallen enerzijds op de geringe capaciteitsinzet op de zoute getijwateren van het RIZA (nl. chemisch/biologisch onderzoek 2,9 manjaar in 1980) en anderzijds de zeer aanzienlijke inspanningen van de Deltadienst met betrekking tot de Oosterschelde. Overigens is de huidige situatie, zoals bij variant C₁ omschreven (zie hoofdstuk 5.4.2) ook hier van toepassing, de taakverdeling komt redelijk overeen met de Bilderberg-uitspraken en de adviesrelaties met de kustdirecties zijn duidelijk.

5.5.3 Organisatorische consequenties.

Voor het RIZA zal de onderhavige variant geringe consequenties hebben, gelet op de beperkte capaciteit gericht op de zoute getijwateren. Voor WaWa en met name het district Kust en Zee daarentegen zal doorvoering van deze variant zeer rigoreuze gevolgen hebben; indien ook de beheersmetingen worden overgedragen aan de betreffende beheersdirecties blijft er van het district Kust en

Zee weinig over. Voor de directie Noordzee brengt het een en ander met zich mee (zeker na toevloeiing van deskundigen van de Deltadienst) dat er een hoofdafdeling onderzoek zal ontstaan, die bijna twee maal zo groot is als de huidige directie Noordzee. Een ingrijpende reorganisatie zal noodzakelijk zijn.

5.5.4 Overwegingen.

De adviesgroep is van mening dat:

- met betrekking tot de inzet en plaats van hoogwaardige deskundigheid resp. een mogelijke inpassing daarvan vanuit de Deltadienst kan verwacht worden dat de concentratie hiervan binnen één directie zekere voordelen biedt;
- enerzijds kan verwacht worden, dat de kwaliteit van de output positief zal worden beïnvloed door een bundeling van alle projectgerichte zoutwaterdeskundigheid binnen één directie; gunstige resultaten worden ook verwacht van een bundeling van fysisch en biochemisch onderzoek; anderzijds wordt evenwel door een dergelijke grootschalige bundeling van onderzoek binnen één beheersdirectie de objectiviteit van het onderzoek naar alle waarschijnlijkheid wél geweld aangedaan;
- gevreesd moet worden dat de voordelen met betrekking tot de doelmatigheid, die ontstaan door de onderhavige bundeling (personeel en materieel) weer grotendeels te niet gedaan zullen worden door coördinatie problemen ten aanzien van projectgericht- en algemeen onderzoek, omdat de betreffende specialistische directie helemaal geen projectgericht onderzoek in de zoute getijwateren doet;
- er zal meer gebruik worden gemaakt van ervaringen uit eerder onderzoek op zoute getijwateren t.b.v. het zee-onderzoek;
- inzake de personele aspecten kan een verregaande bundeling van projectgerichte zoutwater-kennis leiden tot meer specialisme en betere carrièreperspectieven van de betrokken medewerkers;
- er ontstaat een regionale directie met de zee als beheersgebied en grotere gebieden als onderzoeksgebied terwijl er geen specifieke argumenten zijn welke combinatie van andere zoute getijwateren dan de zee binnen één beheersdirectie Noordzee zin geven (noch qua beheer, nog qua onderzoek);
- er voor de kustdirecties extra adviesrelaties ontstaan met de directie Noordzee bij nagenoeg alle onderzoek projecten;
- de realisatie van deze variant ingrijpende reorganisatie van het district Kust en Zee met zich mee brengt, welke gelijktijdig plaats moet vinden.

5.5.5 Subvarianten t.a.v Waddenzee

Estuaria

Zeeweringen

Theoretisch is het denkbaar dat hoewel onder 5.5.6 een bundeling van al het projectgerichte getijwateronderzoek wordt afgewezen, het overbrengen van dit onderzoek op de Waddenzee, de Estuaria of t.a.v. de Zeeweringen naar de directie Noordzee een goede zaak zou kunnen zijn. De adviesgroep is van mening, dat hiervoor onvoldoende redelijke argumenten gevonden zijn. Met name het naar het oordeel van de adviesgroep geldige argument, dat de directie Noordzee in staat moet worden gesteld het beheersgebied beter te leren kennen is in deze niet van toepassing, noch t.a.v. de Waddenzee, noch t.a.v. de Estuaria en/of de Zeeweringen.

5.5.6 De adviesgroep is van mening dat hoewel bundeling van alle projectgerichte zoutwaterdeskundigheid binnen de directie Noordzee bepaalde voordelen biedt terzake van o.a. doelmatigheid en personele aspecten, de voordelen van een dergelijke bundeling niet opwegen tegen de nadelen.

Als belangrijk nadeel wordt in deze gezien, dat een zodanige vermenging van beheer en onderzoek optreedt, dat de beheersdirectie Noordzee in wezen meer uitgroeit tot een technisch/wetenschappelijke dienst. Derhalve kan de adviesgroep deze variant niet aanbevelen.

5.6 Variant C₃

5.6.1 Omschrijving.

Deze variant omvat een bundeling van al het algemene- en het projectgebonden onderzoek/advies op de zoute getijwateren binnen de directie Noordzee.

5.6.2 Na het gestelde onder 5.5 inzake de bundeling van het projectgerichte zoute getijwateronderzoek moge worden afgeleid, dat deze variant niet verder zal worden uitgewerkt. De afwijking van de Bilderbergbesluiten t.a.v. scheiding van beheer en onderzoek zou nog wezenlijker worden, terwijl er geen overtuigende redenen aanwezig zijn om deze afwijking te accepteren.

VI. Aanbevelingen en verdere aanpak.

6.1 Binnen de gerichte opdracht van de directieraad aan de adviesgroep zijn meerdere varianten onderzocht welke tot verdergaande bundeling van de zee-taken leiden. Uit de beoordeling en onderlinge afweging wordt aanbevolen:

1. om het beheersgebied van de directie Noordzee uit te breiden tot de grens van circa 1 kilometer uit de kust (overeenkomstig de bestuurlijke grens van lagere overheden);

Dit betekent een verschuiving van de huidige grens met de kust-directies welke liggen op de -10m LLWS lijn. De grens ten aanzien van de waterkwaliteit kan om reden van efficiency gehandhaafd blijven op de hoogwaterlijn.

2. dat er geen andere gebieden, buiten het NDCP tot aan 1 kilometer uit de kust, in aanmerking komen, welke zinvol aan dit beheersgebied toegevoegd kunnen worden om tot verdergaande bundeling te komen;
3. dat er een bundeling tot stand moet komen tussen de beheerstaak van de directie Noordzee met het projectgerichte fysische en chemische onderzoek (formeel taken van WaWa/RIZA);
4. dat het algemene fysische en chemische onderzoek van technisch wetenschappelijk niveau, de zee betreffend, uitgevoerd moet (blijft) worden door de specialistische directies (i.c. WaWa, RIZA);
5. dat de inbedding van de stormvloedwaarschuwingsdienst binnen de directie WaWa gelet op de andere berichtendiensten zodanig is, dat aparte overbrenging naar een andere directie(s) inefficiënt is.

Samenvattend betekent voorgaande het tot stand komen van een 'directie Noordzee nieuwe stijl' met als beheersgebied het NDCP tot aan de grenzen van de kustgemeenten (circa 1 kilometer vanaf de hoogwaterlijn). Naast de gangbare beheersactiviteiten zal binnen deze directie in een herkenbare organisatie-eenheid het onderzoek

ten aanzien van de waterloopkunde en waterkwaliteit uitgevoerd worden met dien verstande dat:

- dit uitsluitend projectgericht onderzoek betreft;
- dat het meer algemene onderzoek van technisch-wetenschappelijk niveau wordt verricht door de betreffende specialistische directies WaWa en RIZA;
- dat voor wat betreft de waterkwaliteit teruggevallen wordt op het gebruik van duurzame laboratorium apparatuur van het RIZA.

6.2 Gelet op de probleemstelling uit paragraaf 1.2 ziet de adviesgroep deze beperkte vorm van bundeling van Kust en Zee-taken als reële oplossing binnen de randvoorwaarden van de door de directieraad gegeven opdracht.

Het gegeven model van een directie Noordzee biedt voldoende voorwaarden om te voorkomen dat deze directie teveel een "papieren" en volledig afhankelijke instelling wordt. Door de relatieve onbekendheid met het beheersgebied zullen zeker de komende jaren beheersactiviteiten vaak nauw samenhangen, zo niet neerkomen op beleidsvoorbereidende activiteiten(ond). Als experimenteel voorbeeld kan in deze situatie ervaring worden opgedaan met een meer geïntegreerde benadering van projectgebonden onderzoek ten aanzien van waterbeweging en waterkwaliteit op één zout getijde-gebied. Dit kan voor de toekomst waardevolle informatie geven over de voor- en nadelen van splitsing binnen de RWS tussen waterkwantiteit en waterkwaliteit over alle rijkswateren of de splitsing naar zoute en zoete wateren voor al het natte onderzoek.

Tevens geeft deze bundeling betere voorwaarden om adequaat en flexibel in te spelen op politieke ontwikkelingen.

Dit model geeft weinig oplossing voor de grote omvang van de directie WaWa als hoogwaardige technisch-, wetenschappelijke directie. De omvang van het voor dit onderzoek relevante district Kust en Zee wordt voornamelijk bepaald door de grote omvang van de beheersmetingen.

Een aanzienlijk deel van de capaciteit gaat hier in zitten. De adviesgroep is van oordeel dat de aanpak van deze te verwachten problematiek beter kan worden aangevat door het doorschuiven van deze beheerstaak naar de betrokken beheersdirectie.

De adviesgroep acht het buiten de opdracht om verdergaande voorstellen te doen. Verdergaand in de betekenis van het betrekken van meerdere taakgebieden en de wijze van uitvoering daarvan.

6.3 Verdere aanpak.

Conform de opdracht bevatten de aanbevelingen van de adviesgroep alleen de hoofdlijnen betreffende taakuitvoering op de zee en kust. Indien deze marsrichting, in samenhang met de besluitvorming over de toekomst van de Deltadienst en de verdeling van de milieutaken, wordt gekozen zal een verdere concretisering nodig zijn (doorstructurering). Betrokken directies zijn vooral de directies Noordzee, WaWa en de Deltadienst en in mindere mate het RIZA. Bij de verschuiving van de beheersgrens zijn ook de kustdirecties betrokken, echter hier spelen geen personele of materiële aspecten.

De uitwerking zal moeten leiden tot een plan voor realisering, waarin taak-, personele-, en materiële aspecten zijn opgenomen alsmede een tijdsplanning. Hiervoor zal een kwalificering en kwantificering van het in de toekomst noodzakelijk geachte zee-onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geeft de basis voor een personele verdeling tussen Noordzee, WaWa, RIZA en de Deltadienst. In bijlage 2 is een globale verdeling tussen projectgericht onderzoek en beheersmetingen (dir. Noordzee) gegeven ten opzichte van het meer algemene onderzoek (WaWa, RIZA). Ook een organisatorische uitwerking zal verdere aandacht verdienen, dit betreft dan vooral:

- de organisatorische opzet van het projectgerichte onderzoek binnen de directie Noordzee, en het algemene onderzoek binnen de directies WaWa en RIZA;
- de periodieke coördinatie van het algemene en het projectgerichte onderzoek.

Tevens zal bekeken moeten worden de mate waarin deskundigheid thans aanwezig binnen de Deltadienst over kan gaan naar de directie Noordzee, ten behoeve van de voorbereiding en het ontwerp van waterstaatswerken in zee. Het betreft hier de opbouw van specifiek voor dit beheersgebied benodigde waterzeewaterbouwkundige kennis.

De adviesgroep beveelt aan om de in deze paragraaf aangegeven uitwerkingspunten te verwerken in de opdrachtformulering van de eventuele doorstructureringsfase.

VII Epiloog (indicatieve visie Directieraad)

7.1. Achtergronden

In de loop van september 1981 kwam het rapport van de adviesgroep Noordzee gereed. In de vergadering van de directieraad van 5-10-1981 werd het rapport besproken. Het doel van de behandeling in de DR was het verkrijgen van een indicatieve visie op de voornaamste aanbevelingen/conclusies teneinde coördinatie van het zogenaamde "drieluik" mogelijk te maken (het drieluik betreft de samenhangende rapportages van de kerngroep toekomst Deltadienst, de adviesgroep Noordzee en het rapport RWS en de zorg voor het Milieu).

De bespreking in de DR spitste zich toe op de aanbevolen bundeling van onderzoekstaken binnen de directie Noordzee en wel om de volgende redenen:

Binnen het kader van de taakopdracht om, uitgaande van de omschreven problematiek, te komen tot een model van verdere bundeling van taken op de Noordzee (zie punt 2.2. blz. 7) kwamen de leden van de adviesgroep unaniem tot de aanbevelingen geformuleerd in hoofdstuk VI. Lopende het onderzoek echter rees bij enkele leden van de adviesgroep twijfel aan de zin van de oorspronkelijke en beperkte opdracht. In hoofdzaak is dit terug te voeren tot beoordelingsverschillen met betrekking tot:

- kwaliteit van de huidige kennis van de Noordzee;
- karakter van de tegenwoordige organisatie in het bijzonder het district Kust & Zee (dir. WaWa);
- de wijze waarop de beheerstaak (door de directie Noordzee) moet worden uitgevoerd;
- de levensvatbaarheid van de directie Noordzee (binnen het kader van de Bilderberg-principes).

Een en ander heeft ertoe geleid, dat de leden van de adviesgroep zich wel konden vinden in de aanbevelingen 1, 2, 4 en 5 zoals geformuleerd in 6.1., maar bij een verbreding van de beperkte opdracht niet meer in de meer fundamentele aanbeveling 3, waarin het projectgericht zeeonderzoek binnen de directie Noordzee wordt ondergebracht. Laatstgenoemde aanbeveling werd geamendeerd in die zin, dat het projectgericht zeeonderzoek dient te worden ondergebracht bij herkenbare onderdelen binnen

relevante specialistische diensten, op basis van een gefundeerd onderzoekprogramma, terwijl de mogelijkheid voor een gecombineerde huisvesting te zijner tijd zal worden gezien.

7.2: Overwegingen/trend directieraad behandeling

De voornaamste overwegingen respectievelijk trend van de terzake gehouden discussies in de DR kunnen als volgt worden weergegeven:

- voor wat betreft de aanbevelingen 1, 2, 4 en 5 werden de overwegingen zoals geformuleerd in het rapport van de adviesgroep Noordzee overgenomen;
- inzake aanbeveling 3 werd overwogen, dat de Bilderberg I besluiten betreffende de taakverdeling tussen beheersdirecties en specialistische diensten zoveel mogelijk gehandhaafd dienen te worden. Zulks impliceert:
 1. dat het algemeen (zee)onderzoek dient te blijven bij die specialistische diensten, die zich daar thans ook mee bezig houden te weten, WaWa en het RiZa;
 2. dat de regionale directies als verantwoordelijke beheerders een initiërende en integrerende rol spelen bij het projectgericht onderzoek;
 3. dat beheersmetingen behoren te worden verricht door de regionale directies, ergo op de Noordzee door de directie Noordzee.

Tevens werd overwogen, dat er een dringende behoefte bestaat aan een grotere en beter onderbouwde inspanning dan momenteel het geval is met betrekking tot het projectgerichte (zee)onderzoek. Na het ontwikkelen van een zeeonderzoeksprogramma voor de komende jaren, het inschatten van de benodigde capaciteit en de opzet van een samenwerkingsverband tussen de betrokkenen (NZ, WaWa, RiZa, DD MI-WT), dient het projectgericht zeeonderzoek ondergebracht te worden bij bedoelde herkenbare onderdelen binnen de relevante specialistische diensten.

Bij de discussies in de DR stond centraal, dat onzekerheid voor het personeel en de doorgaans daaruit resulterende onrust zoveel mogelijk dient te worden voorkomen.

7.3. Input voor het drieluik

De DR gaf haar indicatieve visie op de volgende punten welke zullen fungeren als input voor het drieluik:

- Het beheersgebied van de directie Noordzee uitbreiden tot 1 km uit de kusthoogwaterlijn, overeenkomstig de bestuurlijke grens van de lagere overheden.

- Versterking beheerscapaciteit van de directie Noordzee met name in de RF sector (RFO).
- Het in beginsel concentreren van de RWS kennis op het gebied van de zeewaterbouw (niet constructie) bij de directie Noordzee.
- Het onderbrengen van het projectgericht zeeonderzoek bij herkenbare onderdelen binnen de relevante specialistische diensten op basis van een gefundeerd onderzoekprogramma, terwijl de mogelijkheid voor gecombineerde huisvesting nader zal worden gezien.

7.4. Interimoplossing

Aangezien de huidige situatie met betrekking tot het projectgericht zeeonderzoek slechts in zeer beperkte mate voldoet aan de bestaande behoeften en de vorming van zeegerichte onderzoekssecties, welke zijn aanbevolen als input voor het drieluik pas over enige jaren te verwachten is, werd het nuttig geacht met spoed te gaan werken aan een interimoplossing. Dit zal geschieden door middel van een werkgroep waarin zijn vertegenwoordigd:

- beheersdeskundigheid van de directie Noordzee;
- fysische deskundigheid van WaWa respectievelijk DD (WT);
- ecologische deskundigheid (RiZa respectievelijk DD (MI)).

Daarnaast zal in de werkgroep periodiek deskundigheid beschikbaar moeten zijn ten aanzien van het natte beleid te leveren door A en N. De betreffende werkgroep krijgt tot taak:

- het opzetten van een programma voor het zeeonderzoek tot ca. 1985 vergezeld van een duidelijke prioriteitsindeling;
- een inschatting van de hiervoor benodigde personele en materiële capaciteit;
- praktische voorstellen omtrent de opzet van een samenwerkingsverband tussen de directies/diensten Noordzee, WaWa, RiZa en Deltadienst (MI-WT).

Rapportage zal plaatsvinden in de loop van de eerste helft 1982 aan de hoofden A/N/F, die de D.G. respectievelijk directieraad terzake zullen informeren.

hoofddirectie van de waterstaat

Aan
de Heer Minister van
Verkeer en Waterstaat
Plesmanweg 1-6
2597 JG 's-Gravenhage

uw kenmerk:

's-gravenhage, 13 april 1981.

uw brief van:

ons kenmerk: 0 21271

toestel:

onderwerp: Besluitvorming
toekomst Deltadienst.

verzonden:

15 APR 1981

bijlagen:

3

Met de voltooiing van de bouwwerken in de Oosterschelde vervalt het bestaansrecht van een afzonderlijke bouwdirectie. Nu de beëindiging van de directe bouwactiviteiten in zicht komt, vergt de toekomstige plaats van taken en medewerkers zorgvuldige aandacht. Een start werd gemaakt met een proces dat tot besluitvorming zal leiden. Terzake wil ik U het volgende berichten.

In een adviesgroep, gevormd uit medewerkers van de hoofddirectie en het hoofd van de Deltadienst - de zgn. Kerngroep Toekomst Deltadienst - is een aanvang gemaakt met het opstellen van een globaal raamwerk van wat wenselijk is en mogelijk lijkt. Deze eerste aanzet tot ordening van de gedachten over de toekomst van de Deltadienst zal moeten aansluiten bij andere ontwikkelingen die in de komende jaren de taakstructuur van mijn dienst mede zullen bepalen. Met name denk ik hierbij aan de inspanning met betrekking tot de zorg voor het milieu en aan de taakuitoefening in het kust- en zeegebied. Voor deze twee onderwerpen werden afzonderlijke adviesgroepen ingesteld.

De adviesgroep Milieu heeft inmiddels een eerste rapport uitgebracht dat ik U hierbij alvast ter kennisneming aanbied (bijl. 3). De adviesgroep Noordzee en de kerngroep Deltadienst zullen medio 1981 hun bevindingen op schrift hebben gesteld. Aan de hand van de drie rapporten tezamen zal daarna bij de hoofddirectie in grote lijnen een totaalplan kunnen worden opgesteld waarin de toekomst van de Deltadienst een voorname plaats inneemt. Ik stel mij voor U in dat stadium nader te berichten.

Ten aanzien van het totale proces en de daarop volgende uitwerking zal de overlegprocedure worden gevolgd welke inmiddels min of meer gebruikelijk is geworden bij projecten met aanzienlijke consequenties voor taakstructuur en/of personeel. Een schematisch overzicht daarvan, ingevuld voor zover dat op dit moment mogelijk is, treft U respectievelijk aan in bijlagen 1 en 2.

- Ik -

postbus 20906
2500 EX 's-gravenhage

koningskade 4
tel. (070) 26 40 11, telex 31043

overeenkomst tramlijn 9 (station NS)
de buslijnen 13 (station NS en CS),
65 (Leidschendam) en 89 (Amsterdam)

behoort bij: brief nr. 0 21271
datum: 13 april 1981
bladnr: 2

Ik teken hierbij aan dat de Bijzondere Commissie mij heeft verzocht in geen geval over te willen gaan tot enige uitwerking van plannen die de Deltadienst raken dan nadat een totaalbeeld over de toekomst van die dienst kan worden gepresenteerd en daarover overleg heeft plaats gevonden. Bij het overleg omtrent deze kwestie met de Bijzondere Commissie van de Rijkswaterstaat op 26 maart 1981 bleek de procedure zoals die in de bijlagen 1 en 2 is geschetst, aan de geuite verlangens te voldoen.

Mocht U daartoe behoefte gevoelen, dan ben ik uiteraard gaarne bereid U mondeling de nodige toelichting te verschaffen.

DE WAARNEMEND DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,

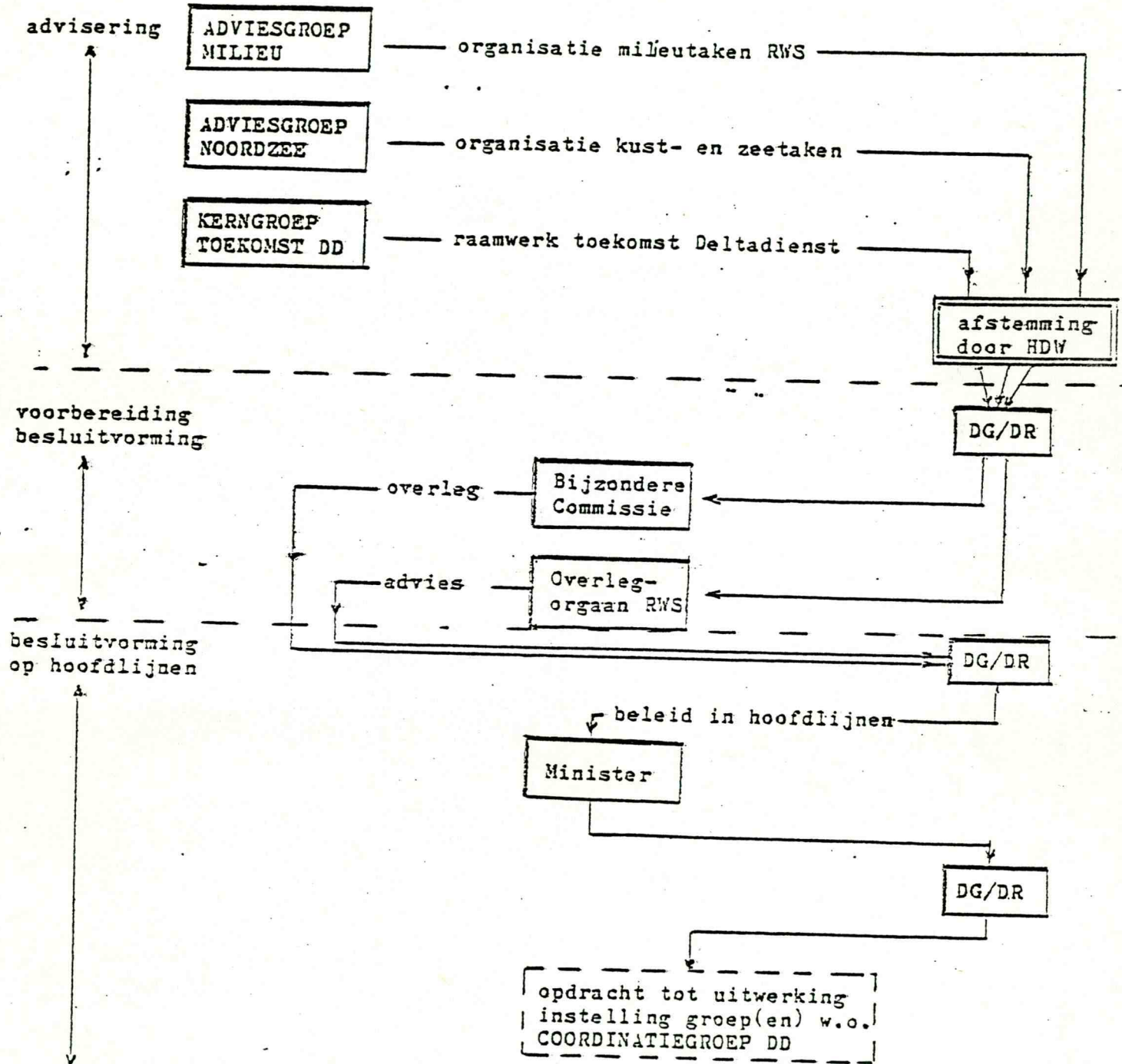

Stappen in besluitvormingsproces (fase 1)

fase 1 : besluitvorming

fase 2 : uitwerking

fase 3 : uitvoering

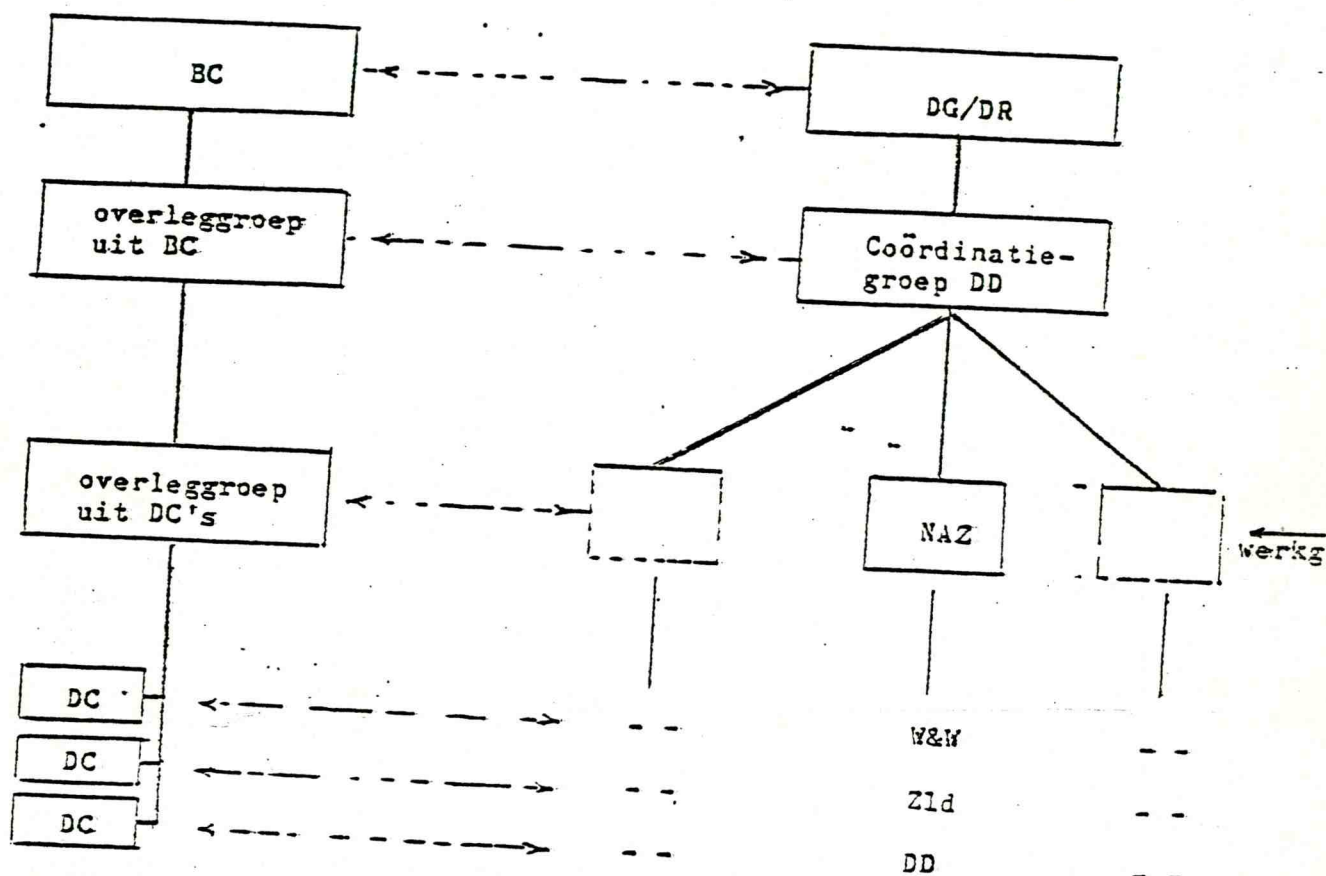
NB. de gebruikelijke informatie naar inhoud en voortgang aan minister, DR, OR, BC, DC's is in dit schema niet aangegeven.

Overlegstructuur uitwerking (fase 2 Deltadienst)

fase 1 : besluitvorming

fase 2 : uitwerking

fase 3 : uitvoering

toelichting:

In deze bijlage is een globaal samenwerkingsschema opgenomen conform de aanbevolen taakverdeling door de adviesgroep.

Dit schema waarin onderzoek en metingen zijn omschreven geeft, enerzijds een verdeling naar uitvoerende directies en anderzijds naar de achterliggende hoofdtaken.

. Astronomisch getij, stroming,
waterstanden, wind.

- mathematische getijmodellen
- studie voortplanting getij-
golven en getijconstanten
- metingen op zee; diepte wa-
terstanden, stromen, golven,

WaWa

X

X

X

X

X

WaWa

X

X

X

X

X

DNZ

X

X

X

X

X

. Invloed wind op stromingen en
waterstanden

- mathematische modellen
- studie windeffecten
- meting windeffecten

WaWa

X

X

X

X

X

WaWa

X

X

X

X

X

DNZ

X

X

X

X

X

. Invloed stromingen op zee-
bodem

- theorie materiaaltransport
- studie locale erosie en se-
dimentatie
- metingen erosie en sedimen-
tatie
- studie bodem en kust morfologie
- studie verplaatsing locale
bodem
- meting zand- en slibtrans-
porten, zandgolven, onder-
waterduinen, megaribbels,
etc.

WaWa

X

DNZ

X

X

X

X

DNZ

X

X

X

X

WaWa

X

X

X

X

DNZ

X

X

X

X

DNZ

X

X

X

. Golfklimaat en golfaanval

- studie ontstaan golven en
golfvelden
- mathematische modellen golf-
voorkomens

WaWa

WaWa

omschrijving onderzoek/metingen	door directie	in land	water- beheer	bodem- beheer	af- vaart- wegen	land- winning	op- slag
- studie golfverschijnselen	WaWa	X			X	X	
- studie golfkrachten op con- structies, bodem, materieel en materialen	DNZ	X			X	X	
- metingen golfspectra en va- riaties naar plaats en tijd	DNZ	X			/ X	X	
- metingen aan constructies in golfslag	DNZ	X			X	X	
- metingen golven	DNZ	X			X	X	
 • Invloed werken op zee							
- mathematische modellen	WaWa	X	X	X			
- studie morfologische ver- schijnselen; fysische biologi- sche en chemische, effecten	DNZ	X	X	X			
- meten invloeden van uitge- voerde werken en werkzaam- heden	DNZ	X					
- meten milieueffecten van werken	DNZ		X				
- meten gevolgen voor zeebo- dem	DNZ			X			
 • Samenstelling zeebodem tot ca. 40 m diepte							
- geologisch onderzoek	(RGO)			X			
- studie langjarige geomorfolo- gische verschijnselen van de zeebodem	WaWa			X			
- grondmechanisch onderzoek	(LGM)			X			
- ladingen diepte zeebodem	DNZ			X			
- boringen en sonderingen	DNZ			X			
- seismische en accoustische metingen bodemlagen	DNZ			X			
- bodemonderzoek in relatie tot vaargeulen	DNZ				X		

omschrijving onderzoek/metingen	directie	biologisch land	waterbeheer	bodembeheer	schepvaartwegen	landwinning	opmerkingen
- bodemonderzoek in relatie tot werken	DNZ	X			X	X	
. Herkomst/vóórkomen/verspreiding van stoffen							
- metingen bij de bron (binnenkomst in zee)	DNZ		X				
- studie variaties van concentratie, plaats en tijd van verontreiniging	DNZ		X				ass. van lab. RIZA
- monitoring, concentratiemetingen	DNZ		X				
- algemene studie van menging, transport en spreiding van stoffen in zee	WaWa		X				
- algemene studie verspreiding stoffen door organismen en van effecten op het ecosysteem	RIZA		X				
- toepassing remote-sensing	DNZ		X				
. Invloed fysische (bv. verwarming), chemische (bv. oxidatie), biologische (bv. metabolisme) processen op stoffen							
- laboratorium en veldstudies	RIZA		X				
- mathematische modellen	RIZA		X				
- studie combinatie van processen	DNZ		X				
. Veilige vaardiepten en breedte							
- studie responsie schepen in golfslag en deining	WaWa				X		relatie DGSM
- studie 'Keelclearance' factoren	DNZ				X		
- studie navigatiegedrag van schepen	WaWa				X		relatie DGSM
- meten vaargeulen/routes	DNZ				X		

Omschrijving onderzoek/metingen	door directie	beveili- ging land	water- beheer	bodem- beheer	scheep- vaart- wegen	landaan- winning	opmerkingen
- studie invloed stroming en golven op afmetingen vaar- geulen en -routes	DNZ				X		
- Opsporen delfstoffen	DNZ			X			

(INDICATIEF) OVERZICHT GEINVENTARISEERDE CAPACITEITEN INZAKE KUST- EN ZEETAKEN (voorzover relevant; voorzover bekend per 13-4-1981) uitgedrukt in manjaren

	INDELING NAAR TAKEN (excl. ondersteuning)					Onderzoek + beheersmetingen INDELING NAAR GEBIEDEN (excl. ondersteuning)				
	BESTUURLIJKE ZAKEN	TECHNISCH/OPERATIONELE ZAKEN	A. GEMEEN ONDERZOEK/ADVIES	PROJECTGERICHT ONDERZOEK/ADVIES	BEHEERSMETINGEN (periodieke meetproj.)	NOORDZEE	VOORDEVER	ZEEWERINGEN	WADDENZEE	ESTUARIA
<u>REGIONALE DIRECTIES</u>										
- KUSTDIRECTIES	niet geïnventariseerd									
- DIRECTIE NOORDZEE *	7,5	43,5	12,5	11,0	31,5	55,0	-	-	-	-
<u>SPECIALISTISCHE DIRECTIES</u>										
WaWa - FYSISCHE ANALYSE			9,5	0,1		11,2	-	9,5	-	1,4
- HYDRO-INSTRUMENTATIE			3,0							
- C.O.W.			9,5							
WAWA-KUST EN ZEE										
- VLISSINGEN			12,1	22,1	40,0	-	2,8	19,3	-	52,1
- HELLEVOETSLUIS			8,5	15,7	23,1	9,6	15,8	20,6	-	1,2
- HOORN			9,5	28,0	22,5	2,7	4,5	19,1	33,9	
- DELFZIJL			9,6	14,5	58,0	4,6	0,8	5,4	29,3	43,0
- s-HAAG			6,2	1,9	8,0	7,7	0,4	8,0	-	-
KZ TOTAAL			45,9	82,2	151,6	24,6	24,3	72,4	62,2	96,3
R.I.Z.A.			4,9	2,9	19,8	8,4	-	-	3,5	15,0
DELTADIENST										
- MI			13,8	73,6	4,6					92,0
- WT			8,0	92,6	-					100,6
TOTAAL	7,5	43,5	107,1	262,4	207,5	99,2	24,3	81,9	65,7	505,3

* : gegevens over 1980, derhalve nieuwe taakverdeling met DGSM niet verwerkt. Bij opgave dir. Noordzee tevens ca. 25 tijdelijk ingehuurd krachten.

Indicatief overzicht capaciteitsinzet fysisch/chemisch onderzoek + beheersmetingen (uitgedrukt in manjaar)

	ALGEMEEN ONDERZOEK					PROJECTGERICHT ONDERZOEK					BEHEERSMETINGEN				
	NOORDZEE	VOOROEVER	ZEEWERINGEN	WADDENZEE	ESTUARIA	NOORDZEE	VOOROEVER	ZEEWERINGEN	WADDENZEE	ESTUARIA	NOORDZEE	VOOROEVER	ZEEWERINGEN	WADDENZEE	ESTUARIA
<u>REGIONALE DIRECTIES</u>															
- KUSTDIRECTIES	<u>niet geïnventariseerd</u>														
- DIRECTIE NOORDZEE	12,5	-	-	-	-	11,0	-	-	-	-	31,5	-	-	-	-
<u>SPECIALISTISCHE DIRECTIES</u>															
WAWA - FYSISCHE ANALYSE	8,1	-	-	-	1,4	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- HYDRO-INSTRUMENTATIE	3,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- C.O.W.	-	-	9,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WAWA'KUST EN ZEE															
- VLISSINGEN	-	1,6	2,4	-	8,1	-	1,2	9,5	-	11,4	-	-	7,4	-	32,6
- HELLEVOETSLUIS	1,7	3,1	3,7	-	-	2,6	3,4	8,6	-	1,1	5,3	9,4	8,3	-	0,1
- HOORN	0,2	0,8	1,9	6,6	-	2,1	0,2	10,1	15,6	-	0,4	3,3	7,1	11,7	-
- DELFZIJL	-	-	1,0	4,2	4,4	4,4	-	0,9	4,1	5,1	0,2	0,8	3,5	20,0	33,5
- s-HAAG	2,7	0,1	3,4	-	-	0,4	0,3	1,2	-	-	4,6	-	3,4	-	-
R.I.Z.A.	1,5	-	-	-	3,4	0,5	-	-	0,7	1,7	7,1	-	-	2,8	9,9
DELTADIENST															
- MI	-	-	-	-	13,8	-	-	-	-	73,6	-	-	-	-	4,6
- WT	-	-	-	-	8,0	-	-	-	-	92,6	-	-	-	-	-
TOTAAL	29,7	5,6	21,9	10,8	39,1	21,1	5,1	30,3	20,4	185,5	49,1	13,5	29,7	34,5	80,7

